

ОДЕСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

УХВАЛА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

01 лютого 2017 р.

м.Одеса

Справа № 522/209/16-а

Категорія: 10.2.4

Головуючий в I інстанції: Домусчі Л.В.

Судова колегія Одеського апеляційного адміністративного суду у складі:

Головуючого: Градовського Ю.М.

суддів: Кравченка К.В.,

Лук'янчук О.В.

при секретарі: Голобородько Д. В.

розглянувши у відкритому судовому засіданні в м.Одесі апеляційні скарги Головного Управління Пенсійного фонду України Приморського району м.Одеси на постанову Приморського районного суду м.Одеси від 3 жовтня 2016р. по справі за адміністративним позовом Романовського Віктора Станіславовича до Управління Пенсійного фонду України Приморського району м.Одеси про зобов'язання вчинити певні дії, -

ВСТАНОВИЛА:

У січні 2016р. Романовський В.С. звернувся в суд із позовом до УПФ України Приморського району м.Одеси про зобов'язання вчинити певні дії.

В обґрунтування своїх вимог позивач зазначив, що 20.05.2013р. відповідач своїм розпорядженням призначив йому пенсію у розмірі 1 973,23грн., про що повідомило листом №196/Р-11 від 10.06.2013р.. Позивач зазначає, що орган пенсійного фонду при визначенні розміру пенсії не врахував 4 документи про заробітну плату позивача та відмовився прийняти дані документи до розрахунку. Романовський В.С. вважає, що дані документи є доказами отримання ним заробітку та мають бути враховані при призначенні пенсії. Невідповідність документів встановленій формі не є підставою для відмови їх врахування при призначенні пенсії.

Посилаючись на зазначені обставини просив позов задовольнити.

Постановою Приморського районного суду м.Одеси від 3 жовтня 2016р. адміністративний позов - частково задоволено.

Зобов'язано Управління Пенсійного фонду України в Приморському районі м.Одеси здійснити Романовському В.С. перерахунок пенсії та виплату з 18.07.2013р. враховуючи слідує документи :

1) За 1996 рік:

- Довідку- форма №3 про нарахування заробітної плати з 01-07.1996р. на сумму 1463.42 грн. без розбивки по місяцях (документ №11 розписки-повідомлення від 15.05.2013)

- «Окончательный расчет подоходного налога за 1996 год» Державної податкової адміністрації у Приморському районі м.Одеси на сумму 3657,42 грн. без розбивки по місяцях (лист 56 пенсійної справи);

- Висновок Державної податкової адміністрації у Приморському районі м.Одеси від 12.03.1997р.;

- Заяву Романовського В.С. від 11.03.997р. про повернення йому переплати подоходного податку за 1996р.;

- Трудову угоду на виконання робіт з 15.07.1996р. по 31.12.1996р. з оплатою 12800000 крб. в місяць ;

- Акт виконаних робіт до нього (документ №21 розписки-повідомлення);

- Трудову угоду на виконання робіт з 1.09.1996р. по 31.09.1996р. з оплатою 360 грн. в місяць;

- Акт виконаних робіт до нього (документ №22 розписки-повідомлення);

2) За 1997 рік:

- Трудову угоду на виконання робіт з 15.12.1996 по 01.07.1997 з оплатою 250 грн. в місяць ;

- Акт виконаних робіт до нього ;

- Трудову угоду на виконання робіт з 1.07.1997 по 31.12.1997 з оплатою 250 грн. в місяць ;

- Акт виконаних робіт до нього;

- Трудову угоду на виконання робіт з 1.08.1997 по 1.09.1997 з оплатою 250 грн. в місяць;

- Акт виконаних робіт до нього (документ №23 розписки-повідомлення);

- Довідка Одеського судноремонтного заводу №2 про працю за трудовою угодою та його заробітну плату з 8.1997-7.1998р.р. від 4.08.1998р. ;

За 1998 рік:

Трудову угоду на виконання робіт с 01.01.1998 по 30.06.1998р. с оплатою 250 грн. в місяць;

Акт виконаних робіт до нього (документ №25 розписки-повідомлення);

Трудова угода на виконання робіт з 1.07.1998 по 31.12.1998р. з оплатою 300 грн. в місяць;

Акти виконання робіт до нього (документи №26, 27, 28 розписки-повідомлення);

Трудову угоду на виконання робіт з 24.09.1998 по 9.10.1998р. з оплатою 500 грн.;

Акти виконання робіт до нього (документи №28, 29, 30 розписки-повідомлення);

Довідка від 4.08.1998р. Одеського судноремонтного заводу №2 про заробітну плату Романовського В.С. за період з 08.1997-07.1998р.;

Довідка від 3.12.1998р. Одеського судноремонтного заводу №2 про заробітну плату Романовського В.С. за період з 1.1998-11.1998р.;

Довідка від 07.03.1999р. Одеського судноремонтного заводу №2 про заробітну плату Романовського В.С. за період з 3.1998-2.1999р.;

За 1999 рік:

Трудову угоду на виконання робіт з 1.01.1999 по 30.06.1999р. з оплатою 300 грн. в місяць;

Акти виконаних робіт до нього (документ №25 розписки-повідомлення);

Довідка від 7.03.1999р. Одеського судноремонтного заводу №2 про заробітну плату Романовського В.С. за період з 3.1998-2.1999р.;

Стягнуто з Управління Пенсійного фонду України в Приморському районі м. Одеси на користь держави судові витрати по сплаті судового збору у розмірі 551 (п'ятсот п'ятдесят одна) гривні 20 копійок.

В іншій частині позовних вимог - відмовлено.

В апеляційній скарзі апелянт просить постанову суду скасувати та прийняти нову постанову, якою відмовити у задоволенні позовних вимог, посиляючись на порушення норм права.

Розглянувши матеріали справи, заслухавши доповідь судді-доповідача, доводи апеляційної скарги, пояснення на неї, перевіривши законність та обґрунтованість постанови суду в межах доводів апеляційної скарги, колегія суддів дійшла висновку про залишення скарги без задоволення, постанови суду без змін, з наступних підстав.

Відповідно до ст.200КАС України суд апеляційної інстанції залишає апеляційну скаргу без задоволення, а постанову або ухвалу суду – без змін, якщо визнає, що суд першої інстанції правильно встановив обставини справи та ухвалив судові рішення з

додержанням норм матеріального і процесуального права. Не може бути скасовано правильно по суті рішення суду з одних лише формальних міркувань.

Задовольняючи частково адміністративний позов, суд першої інстанції виходив з того, що дії відповідача щодо неврахування документів при призначенні пенсії призвели до порушення конституційного права позивача на пенсійне забезпечення та належний розмір пенсії.

Вирішуючи спір, судова колегія вважає, що суд першої інстанції повно та об'єктивно дослідив обставини по справі, надані докази, правильно визначив юридичну природу спірних правовідносин і закон, який їх регулює.

Так, судом першої інстанції встановлено, підтверджено матеріалами справи і не спростовано сторонами, що Романовський В.С., 9.04.1953р.н., перебуває на обліку в управлінні ПФУ з 10.04.2013р. та отримує пенсію за віком відповідно до ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Позивач звертався до відповідача з письмовими зверненнями від 27.05.2013р. №196/Р-11, від 18.07.2013р. №282/Р-11 та від 31.07.2013р. №308/Р-11, в яких просив врахувати при визначенні розміру пенсії документи, підтверджуючі отримання ним заробітної плати у ВАТ «Одеському судноремонтному заводу №2» за 1996-1999р., додавши при цьому оригінали документів, підтверджуючі нарахування такої заробітної плати.

Проте, листом від 1.08.2013р. вихід.№281/Р-11, 282/Р-11, 308/Р-11 орган пенсійного фонду повідомив позивача, що довідки про заробітну плату від 4.08.1998р., 3.12.1998р. №53, 7.03.1999р. за період роботи ВАТ «Одеському судноремонтному заводу №2» не можуть бути прийняті до уваги, оскільки вони не відповідають формі довідки про заробітну плату, затверджену п.7 пп.«в» Постанови Правління ПФУ від 25.11.2005р. №22-1 «Про затвердження Порядку подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Не погоджуючись з такими діями відповідача, позивач звернувся до суду з відповідним позовом.

Перевіряючи законність та обґрунтованість відмови відповідача у прийнятті довідок про заробітну плату, судова колегія виходить з наступного.

Відповідно до ст.1 ЗУ «Про пенсійне забезпечення» (в редакції чинній на момент призначення позивачу пенсії), громадяни України мають право на державне пенсійне забезпечення за віком, по інвалідності, у зв'язку з втратою годувальника та в інших випадках, передбачених цим Законом.

Як визначено в ст.7 даного Закону звернення за призначенням пенсії може здійснюватися у будь-який час після виникнення права на пенсію. При цьому пенсії за віком і по інвалідності призначаються незалежно від того, припинено роботу на час звернення за пенсією чи вона продовжується. Пенсії за вислугу років призначаються при залишенні роботи, яка дає право на цю пенсію.

До заяви про призначення пенсії за віком додаються такі документи (п.7 Порядку подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» № 22-1):

- довідка податкової адміністрації про присвоєння ідентифікаційного номера заявнику. За документ, що засвідчує відсутність у заявника ідентифікаційного номера для осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття ідентифікаційного номера, офіційно повідомили про це відповідні державні органи та мають відмітку у паспорті, береться копія сторінки паспорта з відміткою про те, що особа має право здійснювати будь-які платежі без ідентифікаційного номера;

- документи про стаж, визначені Порядком №637. За період роботи починаючи з 1.01.2004 р. відділ персоніфікованого обліку органу, що призначає пенсію (далі - відділ персоніфікованого обліку), додає довідку із бази даних системи персоніфікованого обліку за формою згідно з додатком 2, а у разі необхідності - за формою згідно з додатком 3.

Відповідно до ст.26 ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне

страхування» (в редакції чинні на момент призначення пенсії позивачу), який діє з 1997р., особи мають право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 60 років та наявності страхового стажу не менше 15 років.

Згідно до ст.27 даного Закону, розмір пенсії за віком визначається за формулою:

$P = Z_p \times K_c$, де:

P - розмір пенсії, у гривнях;

Z_p - заробітна плата (дохід) застрахованої особи, визначена відповідно до ст.40 цього Закону, з якої обчислюється пенсія, у гривнях;

K_c - коефіцієнт страхового стажу застрахованої особи, визначений відповідно до ст.25 цього Закону.

За бажанням застрахованої особи частина розміру пенсії за віком за період страхового стажу, набутого до дня набрання чинності цим Законом, може бути визначена відповідно до раніше діючого законодавства, а частина розміру пенсії за період страхового стажу, набутого після набрання чинності цим Законом, - відповідно до цього Закону.

З 22 травня 2008р. відновили дію положення ч.2 ст.40 та ч.4 ст.42 ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 9 липня 2003р. у його первинній редакції, що підлягають застосуванню.

Відповідно до ст.40 даного ЗУ, для обчислення пенсії враховується заробітна плата (дохід) за весь період страхового стажу починаючи з 1 липня 2000р.. За бажанням пенсіонера та за умови підтвердження довідки про заробітну плату первинними документами або в разі, якщо страховий стаж починаючи з 1 липня 2000р. становить менше 60 місяців, для обчислення пенсії також враховується заробітна плата (дохід) за будь-які 60 календарних місяців страхового стажу підряд по 30 червня 2000р. незалежно від перерв.

Питання щодо подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» врегульовано Порядком. За змістом підпункту «в» пункту 7 Порядку заробітна плата для призначення пенсії за період роботи до 1 липня 2000р. підтверджується довідкою підприємства, установи, організації (форма і зміст довідки визначено в додатку 1 Порядку).

Така довідка про заробітну плату (дохід) особи видається на підставі особових рахунків, платіжних відомостей та інших документів про нараховану та сплачену заробітну плату підприємством, установою чи організацією, де працював померлий годувальник або особа, яка звертається за пенсією. Якщо такі підприємства, установи, організації ліквідовані або припинили своє існування з інших причин, то довідки про заробітну плату видаються правонаступником цих підприємств, установ чи організацій або архівними установами (пункт 17 Порядку).

Частина 2 ст.40 ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» встановлює, що у разі якщо страховий стаж становить менший період, ніж передбачено абзацом першим цієї частини, враховується заробітна плата (дохід) за фактичний страховий стаж.

За вибором особи, яка звернулася за призначенням пенсії, з періоду, за який враховується заробітна плата (дохід) для обчислення пенсії, виключаються періоди до 60 календарних місяців страхового стажу, з урахуванням будь-яких періодів незалежно від перерв, що включаються до страхового стажу згідно з абзацом третім частини першої статті 24 цього Закону, та будь-якого періоду страхового стажу підряд за умови, що зазначені періоди в сумі складають не більш як 10 відсотків тривалості страхового стажу, врахованого в одинарному розмірі. Додатково за бажанням особи можуть бути виключені періоди строкової військової служби, навчання, догляду за інвалідом I групи або дитиною-інвалідом віком до 16 років, за пенсіонером, який за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, за період з 1.07.2000р. до 1.01.2005р., а також періоди, коли особа підлягала загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню відповідно до п.п.8, 13 і 14 ст.11 цього Закону. У всіх випадках, крім випадку, передбаченого абзацом

другим цієї частини, період, за який враховується заробітна плата, не може бути меншим, ніж 60 календарних місяців.

Для визначення розміру пенсії за віком відповідно до ч.2 ст.27 цього Закону заробітна плата для обчислення частини пенсії за період страхового стажу до набрання чинності цим Законом визначається на умовах і в порядку, передбачених законодавством, що діяло раніше, а для обчислення частини пенсії за період страхового стажу після набрання чинності цим Законом - на умовах, передбачених абзацом першим цієї частини.

Заробітна плата (дохід) за період страхового стажу до 1.07.2000р. враховується для обчислення пенсії на підставі документів про нараховану заробітну плату (дохід), виданих у порядку, встановленому законодавством, а за період страхового стажу починаючи з 1.07.2000р. - за даними, що містяться в системі персоналізованого обліку.

На виконання Указу Президента України від 4.05.1998р. за №401 «Про заходи щодо впровадження персоналізованого обліку відомостей у системі обов'язкового державного пенсійного страхування» КМУ видав Постанову за №794 від 4.06.1998р. «Про затвердження Положення про організацію персоналізованого обліку відомостей у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування», яку було доповнено Постановою КМУ за №1498 від 16.11.2001р., та встановлено, що починаючи з 1.07.2002р. обчислення пенсій відповідно до ЗУ «Про пенсійне забезпечення» здійснюється із заробітку особи за період роботи після 1.07.2000р. за даними системи персоналізованого обліку».

Тобто, персоналізація для обчислення пенсій почала впровадитись після 2002р.

До 2001р. діяло два Закони стосовно пенсійного забезпечення: ЗУ «Про пенсійне забезпечення» та ЗУ «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування».

Відповідно до пункту «а» ст.3 ЗУ «Про пенсійне забезпечення», право на трудову пенсію мають особи, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях, кооперативах, незалежно від використовуваних форм власності та господарювання, - за умови сплати підприємствами та організаціями страхових внесків до Пенсійного фонду.

Згідно ст.56 даного Закону встановлено, що до стажу роботи зараховується робота, виконувана на підставі трудового договору на підприємствах, в установах, організаціях і кооперативах, незалежно від використовуваних форм власності та господарювання, а також на підставі членства в колгоспах та інших кооперативах, незалежно від характеру й тривалості роботи і тривалості перерв.

ЗУ «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» від 26.06.1997р. діє з 29.07.1997р. та ним було встановлено обов'язок сплати збору на пенсійне страхування до Пенсійного фонду платниками: підприємствами, підприємцями, фізичними особами.

Згідно зі ст.1 ЗУ «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування», платниками збору на обов'язкове державне пенсійне страхування є: суб'єкти підприємницької діяльності незалежно від форм власності, їх об'єднання, бюджетні, громадські та інші установи й організації, об'єднання громадян та інші юридичні особи, а також фізичні особи - суб'єкти підприємницької діяльності, які використовують працю найманих працівників; фізичні особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту), та фізичні особи, які виконують роботи (послуги) згідно з цивільно-правовими договорами та інше.

Основним документом, що підтверджує стаж роботи, згідно зі ст.62 ЗУ «Про пенсійне забезпечення», є трудова книжка. Порядок підтвердження наявного трудового стажу при відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній встановлюється КМУ. Нині діє постанова КМ від 12.08.1993р. за №637 «Про затвердження Порядку підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній».

Враховуючи вищезазначене, до загального стажу зараховуються періоди роботи фізичних осіб, які працюють на умовах трудового договору (контракту), та фізичних

осіб, які виконують роботи (послуги) згідно з цивільно-правовими договорами на підприємствах, які обрали спрощену систему оподаткування, при наявності: підтвердження про трудові відносини особи з цим підприємством; довідки про сплату фізичною особою за цей період страхових внесків до Пенсійного фонду (п.4 ст.1, п.4 ст.4 ЗУ «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування»); довідки про сплату підприємством єдиного податку.

У відповідності до Порядку підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній, затвердженого постановою КМУ від 12.08.93 за №637 (637-93-п), основним документом, що підтверджує стаж роботи, є трудова книжка. За відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній трудовий стаж встановлюється на підставі інших документів, виданих за місцем роботи, служби, навчання, а також архівними установами.

Згідно п.3 даного Порядку, за відсутності трудової книжки, а також у тих випадках, коли в трудовій книжці відсутні необхідні записи або містяться неправильні чи неточні записи про періоди роботи, для підтвердження трудового стажу приймаються довідки, виписки із наказів, особові рахунки і відомості на видачу заробітної плати, посвідчення, характеристики, письмові трудові договори і угоди з відмітками про їх виконання та інші документи, які містять відомості про періоди роботи.

Довідка про заробітну плату (дохід) особи видається на підставі особових рахунків, платіжних відомостей та інших документів про нараховану та сплачену заробітну плату підприємством, установою чи організацією, де працювала особа, яка звертається за пенсією. Якщо такі підприємства, установи, організації ліквідовано або припинили своє існування з інших причин, то довідки про заробітну плату видаються правонаступником цих підприємств, установ чи організацій або державними архівними установами.

Крім цього, у разі якщо архівні установи не мають можливості видати довідку за встановленою формою з розшифровкою виплачених сум за видами заробітної плати, вони можуть видавати довідки, що відповідають даним, наявним в архівних фондах, без додержання цієї форми.

Згідно з Постановою КМУ від 5.07.2006 р. за №919 «Про затвердження Порядку визначення заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії у разі втрати документів про її нарахування та виплату» запроваджено механізм визначення заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії у разі втрати первинних документів про нарахування та виплату підприємствами, установами, організаціями заробітної плати (доходу) за основним місцем роботи застрахованої особи за період стажу до 1.07.2000р. у зв'язку зі стихійним лихом, аваріями, катастрофами або з інших незалежних від застрахованої особи обставин.

Зазначеним порядком передбачено, що довідки про заробітну плату (дохід) у визначених випадках надаються підприємством, установою, організацією, де працює (працювала) особа, або їх правонаступником, а в разі коли підприємство, установу, організацію ліквідовано, а документи до органу вищого рівня або архівних установ не передано, довідки надаються місцевими органами праці та соціального захисту населення, в окремих випадках - Міністерством праці.

Проаналізувавши наведені норми матеріального права, судова колегія приходять до висновку, що обов'язковою умовою для обчислення пенсії з урахуванням заробітної плати за період роботи до 1.07.2000р. є підтвердження нарахування такої заробітної плати первинними документами, до яких також відносяться трудові книжки, акти та довідки. Іншого чинним законодавством не передбачено.

Зі змісту ч.3 ст.23 Загальної Декларації прав людини, п.4 ч.1 Європейської Соціальної хартії та ч.3 ст.46 Конституції України випливає, що кожна особа похилого віку має право на справедливу і задовільну винагороду, соціальний захист за роки важкої праці та шкідливих робіт, яка є основним джерелом існування для них самих та їхніх сімей.

Як встановлено судом першої інстанції та підтверджено під час розгляду справи в апеляційній інстанції та матеріалами справи, позивачем при зверненні до відповідача з письмовими зверненнями від 27.05.2013р. №196/Р-11, від 18.07.2013р. №282/Р-11 та від 31.07.2013р. №308/Р-11, були надані оригінали документів, які підтверджують отримання ним заробітної плати за 1996-1999р.

Причина не врахування даних документів, була повідомлена відповідачем у листі від 1.08.2013р., згідно з яким дані документи не відповідають формі довідки про заробітну плату, затверджену п.7 постанови Правління ПФУ від 25.11.2005р. №22-1 «Про затвердження Порядку подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Проте, судова колегія не може погодитись з правомірністю дій органу пенсійного фонду, відсутність та неможливість надання позивачем довідки, встановленої форми, про заробітну плату за 1996-1999р. не може бути підставою для відмови позивачу у здійсненні перерахунку пенсії, оскільки відсутність даних такої довідки не позбавляє позивача право на отримання відповідного соціального забезпечення.

Отримання ним відповідного заробітку підтверджено первинними документами, оригінали яких були надані до управління ПФУ та наявні у матеріалах пенсійної справи №832248. Чинним на той час (період, який позивач просить врахувати при перерахунку пенсії) законодавством не було встановлено обов'язку застрахованої особи (працівника) щодо контролю сплати підприємством відповідних страхових внесків.

За таких обставин, враховуючи вищевикладене, судова колегія вважає, що суд першої інстанції правомірно прийняв рішення про часткове задоволення позовних вимог Романовського В.С.

В доводах апеляційної скарги апелянт посилався на неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права. На думку судової колегії, викладені у скарзі доводи не дають підстав для висновку про неправильне застосування судом першої інстанції норм матеріального чи порушення норм процесуального права, яке призвело або могло призвести до неправильного вирішення справи по суті.

За таких обставин, судова колегія вважає, що постанова суду ухвалена з додержанням норм процесуального та матеріального права, а тому не вбачає підстав для її скасування.

На підставі викладеного, керуючись ст.ст.197,200,206 КАС України, колегія суддів,-

У Х В А Л И Л А:

Апеляційну скаргу Головного Управління Пенсійного фонду України Приморського району м.Одеси – залишити без задоволення.

Постанову Приморського районного суду м.Одеси від 3 жовтня 2016р. – залишити без змін.

Ухвала набирає законної сили з моменту проголошення, однак може бути оскаржена в касаційному порядку до Вищого адміністративного суду України протягом двадцяти днів після набрання законної сили судовим рішенням суду апеляційної інстанції.

Повний текст судового рішення виготовлений 7 лютого 2017р.

Головуючий суддя
Судді

(підпис)
(підпис)
(підпис)

Ю.М.Градовський
К.В.Кравченко
О.В.Лук'янчук

з ОРИГІНАЛОМ
ЗГІДНО

Суддя Одеського апеляційного
адміністративного суду

Ю.М.ГРАДОВСЬКИЙ

